

Va trimit si rugaciunea Sf Efrem, insotita de cateva cuvinte:

În fiecare zi din Postul Mare, cu excepția sâmbetelor și duminicilor, se spune rugăciunea „Doamne și Stăpânul vieții mele”. Conform tradiției, această rugăciune a fost scrisă în Siria în secolul al IV-lea de un ascet numit Mar Afrem, sau cum îl cunoaștem noi, Sfântul Efrem Sirul. El a fost călugăr, poet și teolog, unul dintre cei mai eminenți fii ai Bisericii Siriene, și a intrat în literatura lumii ca un scriitor remarcabil.

Cuvintele acestei rugăciuni (...) sună astfel, traduse din siriacă:

„Doamne si Stăpânul vieții mele,
Duhul trândăviei, al grijii de multe, al iubirii de stăpânire și al grăirii în deșert
nu mi-l da mie!

Iar duhul curăției, al gândului smerit, al răbdării și al dragostei,
dăruiește-mi mie, slugii Tale!

Așa, Doamne, Împărate, dăruiește-mi ca să-mi văd greșelile mele
și să nu osândesc pe fratele meu,
că binecuvântat ești în vecii vecilor. Amin.”

„Doamne și Stăpânul vieții mele” înseamnă: Împăratul vieții mele, care mi-ai dat viață, care ești centrul și punctul focal al vieții mele, nu-mi da duhul trândăviei, lenei, care este după un vechi adagiu, mama tuturor viciilor. Lenea pare la început ca un lucru inocent, dar naște multe lucruri întunecate și negre.

Duhul grijii de multe este tradus și prin deznădejde, risipire, în alte limbi. Creștinismul este o doctrină a bucuriei. Sfântul Serafim de Sarov, un mare sfânt al secolului 19 spunea: „Nu avem cum să fim deznădăjduiți, căci Hristos ne-a mântuit pe toți”.

„Iubirea de stăpânire” înseamnă ambiție, iubire de autoritate. Toți o avem, să nu credeți că un cult al personalității există doar în politică: poate fi de asemenea prezent în familie sau în comunitățile mici. Oricine are în el semintele aspirației să sfârșame voința celorlalți, să o asfixieze sau să o supună.

“Grăirea în deșert”, adică degeaba: dau exemplul pe copii. Ei au dretul să pălăvrăgească, dar numai până la vârsta de 15 sau 16 ani. Când copilul pălăvrăgește, el învață să comunice și își practică limbajul său. Dar când acești copii au deja 20 de ani sau mai bătrâni de 40, acest lucru înseamnă că nu au milă de viețile lor. Să ne gândim – și să fim cinstiți cu noi înșine – cât de mult mai avem de trăit? Nu prea mult. De aceea, repet, trebuie să valorizăm viața și să iubim darul pe care Dumnezeu ni l-a dăruit, amintindu-ne că vom intra în eternitate numai cu ce avem în inima noastră. Grăirea în deșert și batjocoritoare este înfricoșătoare, căci înseamnă uciderea timpului.

Mai departe, această rugăciune spune “duhul curăției”... Castitatea este puritatea relațiilor omului cu lumea și cu oamenii, plinătatea sufletului, comportamentul fără dualitate și fără patimi care pun stăpânire asupra ta.

„Gândul smerit”. Aceasta înseamnă înțelepciunea unui om sănătos. Smerenia, în acest context înseamnă cunoașterea locului unde stai în fața eternității. Nu vă umflați ca broasca din fabula lui Krylov, căci veți exploda. Nu este nevoie să exagerăm, și fiecare ar trebui să-și știe valoarea sa. Înțelepciunea smereniei este nicidecum coborârea dincolo de demnitate, ci sănătate a sufletului. Să vă dau un exemplu. Când cineva începe să-și imagineze că este ceea ce nu-i, mai are câțiva pași până la megalomanie. Megalomania este o stare de mândrie patologică. O persoană anunță că este președintele Consiliului de Miniștri sau Napoleon, și este imediat pus într-un spital psihiatric. Altul nu spune acest lucru, pentru care pricină nu este în spital, dar în sufletul său crede că e superior tuturor.

„Răbdare și dragoste”. Ce este răbdarea? Voi spune pe scurt, ca să vă amintiți. Răbdarea este nu starea de animal de povară, care tolerează totul. Nu este umilirea, nicidecum. Nu este un compromis cu diavolul, sub nicio formă. Răbdarea este abilitatea de a atinge un anumit scop, când întâlnim obstacole pe cale. Răbdarea este abilitatea de a menține un spirit de bucurie când există exces de durere. Răbdarea este o victorie și o biruință. Răbdarea este o formă de curaj. Aceasta este adevărata răbdare.

În fine, iubirea este cea mai mare fericire a omului; este abilitatea sufletelor noastre să se deschidă, immanent (așa cum spun filosofii), să se deschidă spre altă persoană. Când cobori cu scara rulantă în metrou, atunci te testezi pe tine dacă ești capabil să iubești sau nu. Când privești fețele oamenilor care urcă și ți se pare respingător să te uiți la fețele lor, înseamnă că toți porii sufletului tău sunt înfundați și că sentimentul iubirii este într-o stare embrionară.

Însă puterea harului lui Hristos este în stare să reclădească o persoană într-un asemenea mod, încât să vadă oamenii într-o cu totul altă manieră; așa încât prima lui reacție să fie bunăvoința; așa încât să vadă imediat frumusețea în femei și bărbați deopotrivă, într-o manieră inspirată, chiar și când nimeni nu o observă; așa încât când vede o față suferindă să simtă compasiune; așa încât să fie deschis. O asemenea persoană este întotdeauna fericită, pentru că e unită cu oamenii și trăiește în iubire.

La sfârșitul rugăciunii, se spune: „Așa Doamne, Împărate, dăruiește-mi să-mi văd greșelile mele și să nu osândesc pe fratele meu”. Înțelegeți aceasta. Cel mai mare medicament împotriva condamnării celorlalți este abilitatea de a te critica pe tine însuși. Noi suntem foarte atenți – așa spune cu strictete și sofisticată psihologic – când privim la păcatele vecinilor noștri sau la păcatele altora. Aici noi arătăm cea mai mare cunoaștere și toate legile morale în subtilitățile lor. Aici acționăm ca judecători stricți, deși nu avem niciun drept să facem aceasta, de vreme ce suntem vinovați de aceleași lucruri pe care le condamnăm la alții.

O să mă întrebați: acest lucru este o liniștire și un compromis cu răul? Fără îndoială. Noi trebuie să spunem răului pe nume. Dar trebuie să avem compasiune pentru persoanele care cad în păcat.

Aceasta este esența acestei rugăciuni citită zilnic cu metanii în timpul Postului Mare.

(Din conferința „Marele Post” susținută pe 1 aprilie 1989).